

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th June - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

DORI SHAKLLARI: QATTIQ DORI SHAKLLARI, SUYUQ DORI SHAKLLARI, IN'YEKSIYALAR UCHUN YOZIB BERILADIGAN ERITMALAR, YUMSHOQ DORI SHAKLLARI.

Alimova Nargiza Toxirovna

Tayyorladi: Chirchiq tibbiyot kolleji "Maxsus fanlar-2"
kafedrasi maxsus fan o'qituvchisi

Annotatsiya

Ushbu ma'ruzada dori shakllari: qattiq dori shakllari, yumshoq dori shakllari, suyuq dori shakllari va in'yeksion dori shakllari to'g'risida ma'lumot keltirilgan.

Kalit so'zlar: Dori shakllari tabletkalar, kapsulalar, draje, kukun, eritma, qaynatma, damlama, nastoyka, suspenziya, shamcha

Mavzu bayoni

QATTIQ DORI SHAKLLARI

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th June - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

Qattiq dori shakllariga quyidagilar kiradi:

- sochmalar,
- kapsulalar,
- tabletkalar,
- drajelar,
- granulalar,
- hapdorilar (pilyulalar),

SOCHMALAR (KUKUNLAR)

Kukunlar (bosh kelishik birlik sonda - Pulvis, qaratqich kelishik birlik sonda - Pulveris) sirtga ishlatish yoki ichish uchun beriladigan sochiluvchanlik hossasiga ega bo'lgan qattiq dori shakli.

Kukunlar tarkibiga ko'ra ikki hil bo'ladi.

Oddiy kukunlar - Pulveres simplices - tarkibi bitta dori moddasidan iborat.

Rp: Magnesii sulfatis 50.0

D.S.1osh qoshiqni 1 stakaniliq suvda eritib ichish uchun.

Murakkab kukunlar - Pulveres compositi - tarkibi ikkita va undan ortiq dori moddadan iborat.

Rp: Anaesthesini 5.0

Zinci oxydi 25.0

Talci ad 50.0

M.f. pulv.

D.S. Sirtga qo'llash uchun.

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th June - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

Sochmalar maydalanish darajasiga ko'ra uchga bo'linadi:

- **Yirik** (Pulveres grossi),
- **Mayda** (Pulveres subtiles)
- **Juda mayda** sochmalar (Pulveres subtilissimi).

Bundan tashqari kukunlar:

- **dozalarga taqsimlangan** (Pulveres divisi)
Rp: Bromizovali 0.3
D.t.d.N.12
S. 1kukundankuniga3 marta ichilsin.
- **dozalarga taqsimlanmagan** (Pulveres indivisi) bo'ladi.
Rp: Streptocidi 5.0
D.S. Yaraga sepish uchun.

SIRTGA ISHLATILADIGAN KUKUNLAR

Sirtga ishlatiladigan sochmalar - juda maydalangan ko'rinishda dozalarga taqsimlanmagan holda 5,0 dan 100, 0 gacha miqdorda yozib beriladi.

ICHISH UCHUN BERILADIGAN KUKUNLAR

Ichish uchun beriladigan kukunlar retseptlarda:

- **dozalarga taqsimlanmagan**
Rp: Magnesii sulfatis 50.0
D.S.1osh qoshiqni 1 stakaniliq suvda eritib ichish uchun.
- **dozalarga taqsimlangan ko'rinishda yozib beriladi.**
Rp: Bromizovali 0.3
D.t.d.N.12
S. 1kukundankuniga3 marta ichilsin.

Ichish uchun - dozalarga taqsimlanmagan shaklida aniq dozasi ahamiyatga ega bo'lmagan yoki terapevtik dozasi katta bo'lgan moddalar yozib berilishi

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th June - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

mumkin.

KAPSULALAR

Kapsula (bosh kelishik birlik sonda - Capsula, qaratqich kelishigi ko'plik sonda - Capsulis).

Kapsulalar ichiga - dozalangan sochma, granula, hamirsimon, suyuq, ichish uchun mo'ljallangan, dori vositalarini joylashtirish uchun qobiq bo'lib, keyingi vaqtda keng qo'llanilmoqda.

Kapsulalarga dorilarni joylashtirishdan maqsad - ularni hidini, tamini yoki ularning shilliq qavatlarga tasirlantiruvchi hossasini bartaraf etishdir. Shu bilan bir qatorda kapsula ichidagi dorilar tashqi tasirotlardan (yorug'lik, havo, me'da shirasini kislotali muhiti va boshqalar) himoyalanaadi.

Kapsulalar asosan zavodlarda :

- krahmal,
- bo'g'doy uni
- jelatinadan tayyorlanadi.

Afzalliklari:

Kapsulalar yahshi tashqi ko'rinishga ega bo'lib, ularga har hil shakl va yoqimli rang berish mumkin. Ularni yutish oson.

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th June - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

Kapsulalarning quyidagi turlari tafovut qilinadi.

Kraxmaldan tayyorlangan (Capsulae amyloaceae s. oblatae)-kapsulalar- ok rangli, hidsiz, tamsiz bo'lib silindrik shaklga ega. qopqoqchasi bir oz kattaroq bo'ladi. Unga 0,25 dan 1,0 gacha kukun joylashtirish mumkin. Suvga tekganda u tez yumshaydi, lekin parchalanmaydi.

Rp: Omeprasoli 0.02

D.t.d.N.10 in capsules oblatis

S. 1 kapsuladan kechqurun ichilsin.

Jelatindan tayyorlangan kapsulalar (Capsulae gelatinosae) -tayyorlash uchun hayvon elimini eng yahshi navlari ishlatiladi. Ular cho'zinchoq, tuhumsimon yoki yumoloq shaklda bo'lib har hil o'lchamga ega bo'lishlari, ichiga 0,1 dan 1,5 gacha dori vositasini joylash mumkin.

Jelatin kapsulalari 3 hil bo'ladi:

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th June - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

1. yumshoq yoki elastik - Capsulae gelatinosae molles s. elasticae;
2. qattiq - Capsulae gelatinosae durae;
3. qopqoqlik - Capsulae gelatinosae operculatae.

TABLETKALAR

Tabletkalarni tayyorlashda yordamchi moddalar sifatida quyidagilar ishlatiladi:

- shakar (Saccharum),
- krahmal (Amylum),
- natriy hlorid (Natrii chloridum),
- talk (Talcum),
- kakao (Cacao),
- jelatin (Gelatinum) eritmasi,
- suv (Aqua),
- spirt (Spiritus) va boshqalar.

Tabletkalar vazni 0,1 dan 2,0 gacha bo'lib o'rtachasi 0,3 - 0,5 ga teng bo'ladi. Tabletkalar diametri 9 mm dan ortiq bo'lsa ularni 2 ga bo'lishni osonlashtirish uchun o'rtasiga chiziq chiziladi.

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th June - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

Tabletkalar kukunlarga nisbatan bir qator ustunlikga egadirlar:

- yutish oson,
- nohush organoleptik hossalari nomayon bo'lmaydi,
- gigienik nuqtash nazordan yahshi,
- arzonroq
- davomli saqlash mumkinligi.

Rp: Analgini 0.5

D.t.d.N. 10 in tabul

S. Bosh o'g'riganda 1 tabletkadan ichilsin.

DRAJELAR

Draje (qaratqich kelishik birlik sonda - Dragee) - ichish uchun dozalarga bo'lingan qattiq dori shakli.

Drajelar- dori moddasi va yordamchi moddalarni qand donalariga bir necha marotaba qavat-qavat qilib (drajelash) o'rash yo'li bilan olinadi.

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th June - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

Yordamchi modda sifatida:

- shakar,
- krahmal,
- bug'doy uni,
- kakao,
- shokolad, oziq-ovqat laklari, bo'yoqlari va boshqalar ishlatiladi.

Hozirgi paytda vitaminlar va bazi bir dori moddalari draje shaklida chiqariladi. Ular sharsimon ko'rinishli, silliq har-hil yoqimli rangli yuzaga ega bo'ladilar.

Drajelarga qo'yilgan talablar:

- Drajening og'irligi 0,1 dan - 0,5 gacha bo'lib, 1,0 dan oshmasligi kerak.
- Drajelar 30 daqiqada parchalanib ketishi kerak.

Barcha drajelar ofitsionaldirlar. Drajega retsept yozishning faqat bir formasi mavjud. Recept yozish dori shaklini ko'rsatishdan boshlanib, undan keyin dori moddasining nomi, uni bir marta qabul qilish dozasi, berilayotgan drajening miqdor belgisi va signaturasi yoziladi.

Rp: Aminazini 0.025

D.t.d.N. 20 in drajee

S. 1 drajedan kuniga 3 marta ichilsin.

GRANULALAR

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th June - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

Granula

(bosh kelishik birlik sonda - Granulum, qaratqich kelishik birlik sonda - Granuli, qaratqich kelishik ko'plik sonda - Granulorum) - ichishga mo'ljallangan, bir tarkibli zarrachalardan tuzilgan qattiq dori shakllaridir.

Granular ofitsionaldir, o'lchami 0,2 mm dan 0,3 mm gacha bo'ladi. Granular bir hil rangda bo'lib 15 daqiqa mobaynida parchalanishlari kerak.

Yordamchi moddalar sifatida:

- shakar,
- choy sodasi,
- krahmal,
- glyukoza,
- tal'k va boshqalar ishlatiladi.

Odatda, yoqimsiz hid beradigan, ta'mi yoqimsiz va mahalliy ta'sirlantirishga ega bo'lgan dori moddalari granularlarda chiqariladi. Granular odatda choy qoshiqlar bilan ichish uchun tavsiya etiladi.

HAPDORI (PILYULA)

Hapdori (bosh kelishik birlik sonda - Pilula, qaratqich kelishik birlik sonda - Pilulae).

Hapdorilar dozalangan sharsimon shakldagi ichish uchun mo'ljallangan qattiq dori shakli bo'lib, ularning vazni 0,1 dan 0,5 gacha buladi.

Agar hapdori vazni 0,5 dan katta bo'lsa **bolyus** deb ataladi, 0,1 dan kam bo'lsa - **granular** deb ataladi.

-Hapdorilar tayyorlash uchun hapdori asosi, ko'pincha organik sochmalar va quyuuq ekstraktlar ishlatiladi:

Extractum et pulvis radice Glycyrrhizae,

Extractum et pulvis radice Gentianae,

Extractum et pulvis radice Taraxaci.

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th June - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

Ushbu shakl beruvchi moddalar **Massae pilularum** deb yuritiladi.

Hozirda hap dorilar tabletka, draje, kapsulalar bo'lganligidan kam qo'llaniladi.

Hap dorilar dorixonada **ex tempore** tayyorlanadi.

Yordamchi vosita sifatida hap dorilar tayyorlashda:

- krahmal (Amylum),
- oq tuproq (Bolus Alba),
- sink oksidi (Zinci oxydum),
- glitserin (Glycerinum) qo'llaniladi.

In'yeksiyalar uchun yozib beriladigan eritmalar

In'yeksiya uchun ishlatiladigan dori moddalari teri ostiga, mushaklar orasiga, vena, arteriya, yurak, bo'g'in ichiga, subarahnoidal va boshqa yo'llar bilan yuboriladi. In'ekciya uchun ko'pincha suvli va yog'li eritmalar, suspenziyalar, emul'siyalar ishlatiladi.

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th June - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

Erituvchi sifatida quyidagilar olinadi:

- In`ekciya uchun suv - Aqua pro injectionibus
- SHaftoli moyi - Oleum Persicorum
- Bodom moyi - Oleum Amygdalarum
- Izotonik eritma - Solutio Natrii chloridi isotonica 0,9%

In`yeksiya uchun qo'llaniladigan eritmalar quyidagi talablarga javob berishlari kerak:

- sterillangan bo'lishi;
  - apirogen bo'lishi (qo'llanganda tana haroratini oshirmasligi);
  - anafilaktik reaksiya bermasligi;
  - ba`zi hollarda izotonik bo'lishi lozim.
-
- Teri ostiga kiritiladigan eritma miqdori 1-2 ml,
  - mushak ichiga kiritiladigan 1 ml dan to 10 ml gacha,
  - vena ichiga kiritiladigan 1 ml dan to 500 ml gacha bo'lishi mumkin.

Dorilarni in`eksiya qilib kiritishning quyidagi ustunligi mavjud:

- ta`sir tez boshlanadi (ayniqsa venaga yoki arteriyaga kiritilganda),
- dorilar jigar orqali o'tmaydi, shu sababli dori parchalanmasdan a`zoga etib boradi,
- dorini kiritilishi kerak bo'lgan miqdori aniq amalga oshiriladi.

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th June - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

Agarda dorilarning eritmasi turg'un bo'lmasa, ularning steril sochmalari (poroshok) kiritilishidan oldin erituvchida eritilib darhol (**ex tempore**) in`yeksiya qilinadi.

Ko'pgina in`yeksiya uchun dori vositalari flakonlarda chiqariladi:

- chunki ular ko'p jihatdan qulaydir;
- aseptik sharoitda aynan kiritishdan oldin (**ex tempore**) dorilar eritmasini hosil qilish;
- flakon ichidagi eritmani bir necha marta sterilligi saqlangan holda ishlatish mumkin.

Retseptda in`yeksiya uchun ishlatiladigan eritmalar 2- xil ko`rinishda yoziladi.

- Taqsimlangan (yoki ampulalarda);
- Taqsimlanmagan (yoki flakonlarda).

Har ikkala holatda ham kengaytiradigan, qisqartirilgan va foizli shakllarda retsept yoziladi.

Rp: Sol. Novocaini 0.5%-5 ml

D.t.d.N:10 amp.

S.Inyeksiya uchun.

Rp: Novocaini 0.5

Sol. Natrii chloridi isotonical 25ml

Sterilisetur!

D.S.Mahalliy anesteziya uchun.

YUMSHOQ DORI SHAKLLARI

E-Conference Series

Open Access | Peer Reviewed | Conference Proceedings

E-CONFERENCE SERIES

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th June - 2024

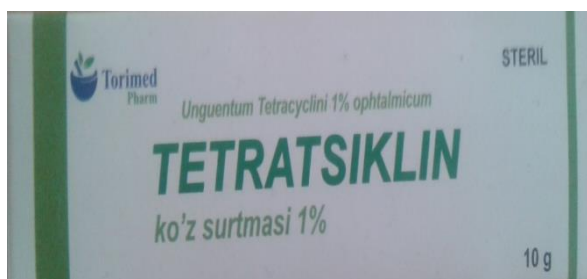
ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

Yumshoq dori shakllariga quyidagilar kiradi:

- surtmalar (maz),
- pastalar,
- linimentlar,
- shamchalar,
- plastirlar.

SURTMALAR

Surtma (bosh kelishik birlik sonda - Unguentum, qaratqich kelishik birlik sonda - Unguenti).

Surtma yumshoq dori shakli bo'lib, asosan tana sirtiga surtish uchun ishlatiladi.

Surtmalar murakkab dori shakli bo'lib eng kamida 2 ta tarkibiy qism:

- ta`sir ko'rsatuvchi (basis)
- shakl beruvchi (surtma asoslari - constituens) moddalardan iborat bo'ladi.

Surtma asoslari shakl beruvchi vazifasini o'tash bilan bir qatorda ijobiy mahalliy ta`sirga egadirlar:

- ma`lum qalinlikdagi parda hosil qilib, teri va shilliq qavatlarini mexanik ta`sirotlardan saqlaydilar,
- teri va shilliq qavatlarini sezuvchanligini pasaytiradilar, issiqlik tarqatishni kamaytiridilar
- to'qimalar trofikasini yaxshilaydilar,
- yallig'lanishga qarshi, antiseptik ta`sir ko'rsatadilar.

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th June - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

Surtmalar tayyorlanishi bo'yicha ikki turga bo'linadi:

- Offitsional- farmatsevtika sanoatida tayyorlanadi.
- Magistral- shifokor ko'rsatmasi asosida doixonalarda tayyorlanadi.

Surtmalarda asos sifatida quyidagilar ishlatiladi:

- vazelin
- lanolin
- cho'chqa yog'i

Surtmalar tarkibiga qarab oddiy va murakkab bo'ladi:

Murakkab malham

Rp: Methyluracili 2,5
Furacillini 0,1
Vaselini ad 50,0
M.f. unguentum
D.S. terining jarohatlangan
joyiga surtish uchun.

Oddiy malham

Rp : Resersini 0,2
Vaselini ad 20,0
M.f. unguentum
D.S. Terining jarohatlangan
joyiga surtish uchun.

Surtmalar retseptda yozilishi bo'yicha kengaytirilgan va qisqartirilgan shakllarda yoziladi.

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th June - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

Qisqartirilgan shaklda retsept yozish:

Rp: Unguenti Resortini 10%-20,0

D.S. terining jarohatlangan joyiga surtish uchun.

Offitsional surtmalar:

1. Sink surtmasi (**Ung. Zinci**);
2. Sariq simob surtmasi (**Ung. Hydrargirum flavum**);
3. Oq simob surtmasi (**Ung. Hydrargirum album**);
4. Glitserin surtmasi (**Ung. Glycerinum**);
4. Naftalin surtmasi (**Ung. Naphtalanum**);
5. Kseroform surtmasi (**Ung. Xreoformiam**);

PASTALAR

Pasta (bosh kelishik birlik sonda - Pasta, qaratqich kelishik birlik sonda - Pastae).
Bu quyuuq surtma hisoblanadi.

Tarkibida 20% dan 60% gacha sochma holdagi quruq moddalar bo'ladi.

- tal'k,
- krahmal,
- ruh oksidi,
- oq tuproq

Pastalar- suvlanib turadigan jarohatlarni davolashda qurituvchi vosita sifatida surtish uchun va tishlarni davolash uchun ishlatiladi.

Pastalarda asos sifatida vazelin moyi ishlatiladi.

Magistral pastalarga kengaytirilgan shaklda retsept yoziladi.

Misol: Rp: Anaestezini 2,5

Zinci oxydi 20,0

Vaselini ad 50,0

M.f. pastum

D.S. terining jarohatlangan joyiga surtish uchun

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th June - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

Ofitsional pastalarga misol:

Rp: Pastae Zinci 20,0

D.S. Terining jarohatlangan joyiga surtish uchun

LINIMENTLAR

Linimentlar (bosh kelishik birlik sonda - Linimentum, qaratqich kelishigi birlik sonda - Linimenti).

Bu suyuq surtma dori shakli bo'lib sirtga ishlatiladi.

Linimentlar quyuqroq bo'lishi mumkin lekin tana haroratida erib, suyuq holatga aylanishlari kerak. Bunday linimentlar yumshoq dorilar qatoriga kiritiladi.

Hozirgi vaqtda tayyor linimentlar chiqariladi.

Ularni tayyorlashda suyuq moylar qo'llaniladi:

- zig'ir yog'i (Oleum Gossypii),
- kungabokar moyi (Oleum Helianthi),
- pahta moyi (Oleum Glossinum).

Linimentlar ofitsinal va magistral bo'lishi mumkin.

Magistral linimentlar kengaytirilgan shaklda yozib beriladi.

Rp: Chloroformi 5,0

Oleii Helianti 5,0

M.f.linimentum

D.S. Terining jarohatlangan joyiga surtish uchun

SHAMCHALAR

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th June - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

Shamchalar- (bosh kelishik birlik sonda-Suppositorium, qaratqich kelishik ko'plik sonda-Suppositori).

Dozalangan dori shakli bo'lib, hona haroratida qattiq bo'ladi, tana haroratida erib ketadi.

Shamchalar ishlatilishi bo'yicha 2 xil bo'ladi:

- To'g'ri ichakka (per rectum)
- Qinga (per vaginalis)

Rektal shamchalar shakliga ko'ra:

- Konussimon bo'ladi
- Silindrik o'tkir uchli bo'ladi.

Vaginal shamchalar shakliga ko'ra:

- Dumaloq
- Tuhumsimon

Shamchalar tayyorlashda asos sifatida kakao moyi ishlatiladi.

Rp: Dermatoli 0.2

Oleii Cacao qs

M.f. supp. **rectalis**

D.t.d.N: 6

S. 1 shamchadan kuniga 2 marta to'g'ri ichakka qo'yish uchun.

Rp: Osarsoli Acidi Borici aa 0.25

Oleii Cacao qs

M.f. supp. **vaginalis**

S.1 shamchadan kuniga 2 marta qinga qo'yish uchun.

Proceedings of International Educators Conference

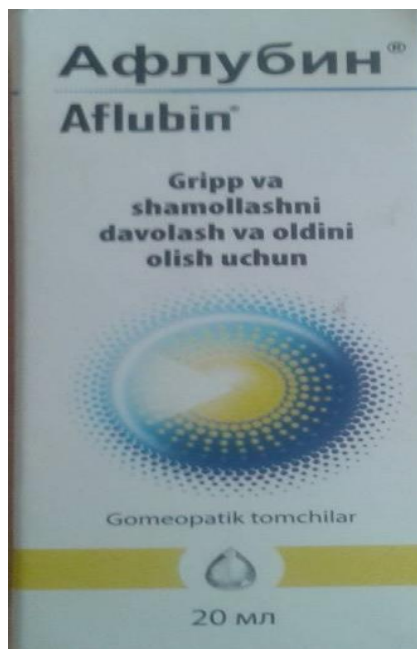
Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th June - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

SUYUQ DORI SHAKLLARI

Suyuq dori shakllariga quyidagilar kiradi:

- eritmalar,
- aralashmalar,
- tomchilar,
- ekstraktlar,
- suspenziyalar,
- Ekstraktiv suyuq dori shakllari
- Galen preparatlari (nastoykalar, tindirmalar, ekstraktlar),
- emulsiyalar,
- shilimshiqlar.

Suyuq dori shakllari dori shakllari orasida 60-65% ni tashlik etadi.

ERITMALAR

Eritma (Solitio)- qattiq, gazsimon va suyuq dori vositalarini erituvchida eritilgan tiniq dori shaklidir.

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th June - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

Eritmalarda erituvchi sifatida quyidagilar ishlatiladi:

- distillangan suv (aqua purificata)
- etil spirti (spiritus aethylicus) 40,70,90,96% li
- glitserin

Eritmalar:

- Osh qoshiqda 15 ml
- Desert qoshiqda 10 ml
- Choy qoshiqda 5 ml ichilishi mumkin.

Ular 10-12 marta yoziladi.

Og'iz orqali ichiladigan eritmalar retseptda yozishda dori vositasining bir martalik o'rtacha davo dozasi qabul etiladigan dorining umumiy soniga ko'paytiriladi, erituvchi qaysi hajmda bo'lishiga qarab, u ham iste'mol qilish miqdoriga ko'paytiriladi.

Rp: Natrii bromidi 0.5x12=6.0

Aqua purificata 15x12=180 ml

M.f. solutio

D.S. 1 osh qoshiqdan kuniga 3 mahal ichilsin

ARALASHMALAR

Aralashmalar(miksturalar- Mixtura)-suyuq dori shakli bo'lib, tarkibida bir nechta dori vositalarini saqlaydi.

- aralashmalar xira va cho'kmalari bo'lishi mumkin
- qo'llashdan oldin chayqatiladi

Aralashmalar:

- ichish uchun qoshiqlarda 10-12 martagacha
- Sirtga qo'llash uchun 100-200 ml gacha yoziladi.

Aralashmalar retseptda yozilishi eritmalar singari bo'ladi.

Rp: Coffeini benzoatis 0.05x10

Natrii bromidi 0.2x10=2.0

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th June - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

Aqua purificata 15x10=150 ml

M.D.S. 1 osh qoshiqdan kuniga 3 mahal ichilsin.

TOMCHILAR

Tomchi (Gutta)-ichish uchun va sirtga qo'llash uchun ishlatiladi.

Tomchilar 1 marta ichish uchun 5-10 tomchidan berilib hammasi bo'lib 20 marta uchun yoziladi.

Suyda erigan dori vositasining o'rtacha davolash dozasi 5 yoki 10 tomchidan bo'lishi kerak

Rp: Atropini sulfatis 0.0005x20=0.01

Aqua purificata 10 tomchi x 20=200 ml =10 ml

M.f. solutio

D.S. 10 tomchidan ichish uchun

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th June - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

EKSTRAKTIV SUYUQ DORI SHAKLLARI

- Damlamalar (Infusum)
- Qaynatmalar(Decocta)
- Yig'malar(Species)

Damlamalar - o'simlikning yumshoq qismidan-bargi,guli, o'tidan tayyorlanadi.

Qaynatmalar - o'simlikning qattiq qismidan- ildizi, ildiz poyasi,po'stlog'idan tayyorlanadi.

Yig'malar, choylar -bir necha o'simlik qismlaridan dorixonalarda tayyorlanib,xaltalarga solingan xolda beriladi.

Kuchli ta'sir etuvchi o'simliklardan damlamalar 1:300, boshqalaridan 1:30, qaynatmalar esa 1:10 nisbatda tayyorlanadi.

Rp: Inf. fol. Digitalis 0.6 (0.05x12)- 180 ml (15x12)
D.S.1 osh qoshiqdan kuniga 3 marta ichilsin

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th June - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

GALEN PREPARATLARI

- Nastoykalar(Tincturae)
- Suyuq ekstraktlar(Extractum)

Galen preparatlari farmatsevtik korxonalarda tayyorlanadi va shuning uchun ofitsional yoki tayyor dori shakli hisblanadi.

Bu preparatlar asosan etil spirtida (40%,70%), ayrim hollarda suv yoki efirda ishlanadi.

Bu preparatlarni uzoq muddat saqlasa bo'ladi.

Zaharli moddalar saqlaydigan nastoykalar 1:10 nisbatda

Kuchli ta'sir etuvchilar 1:10 nisbatda, suyuq ekstraktlar 1:1 nisbatda tayyorlanadi va 25-50 ml da chiqariladi.

Rp: Tincturae Belladonnae 5 ml

Tincturae Valerianae

Tincturae Convallariae aa 10 ml

M.D.S. 15-20 tomchidan kuniga 3 marta ichilsin.(Zelenin tomchi)

EKSTRAKTLAR

Ekstraktlar- dori moddasini erituvchilar yordamida ajratib olinadi, keyin erituvchini bug'latish yo'li bilan hosil qilinadi.

Ekstraktlar suyuq- Extractum fluidum

Ekstraktlar quyuq- Extractum spissum

Ekstraktlar quruq- Extractum siccum bo'ladi.

Ekstraktlar 1:1 yoki 1:2 nisbatda tayyorlanadi.

Rp: Extr. Eleuterococci fluidi 25 ml

D.S. 25 tomchidan kuniga 3 marta ichilsin.

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th June - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

EMULSIYALAR

Emulsiyalar(Emulsium) ikki fazali dispers tizimdan iborat dori shakli.

Dispers sharoit- suv

Dispers faza – suvda erimaydigan suyuqlik asosan yog'lar bo'ladi.

Emulsiyalar faqat ichish uchun tavsiya etiladi.

Tayyorlanishi bo'yicha 2 xil bo'ladi:

Yog'li- tarkibida suv,yog', emulgator (o'rik yelimi, araviya) bo'ladi.

Yog', emulgator va tayyor emulsiyaning bir biriga nisbati:

- o'rik yelimi uchun 10:3:100
- qolgan emulgatorlar uchun 10:5:100 bo'ladi.

Rp: Olei Ricini 15 ml
Gelatosae 7.5
Aqua purificata ad 100 ml
M.f. emulsum
D.S. 1 marta ichish uchun

Urug'li- suv, o'simlik urug'i bo'ladi. Emulgator vazifazini o'simlik tarkibidagi ayrim moddalar (oqsillar, pektinlar)bajaradi.

Rp: Seminis Amygdali dulci 15.0
Aqua purificata 100ml
M.f. emulsum
D.S. 1 osh qoshiqdan kuniga 3 marta ichilsin.

SHILIMSHIQLAR

Shilimshiqlar (Mucilago)-Ular ayrim shilimshiq saqlagan o'simlik preparatlarini (araviya, o'lik yelimi), kraxmalni yoki o'simlik qismlarini (gulhayri ildizi)suvda eritish va ishlash bilan tayyorlanadi.

Rp: Chlorali hydrates 1.0

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th June - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

Mucilagmis Amyli

Aqua purificatae aa 50 ml

M.D.S. 1 marta klizma uchun.

Adabiyotlar

1. F.Sh.Toshmuhammedova, X.U.Aliyev, R.Z. Nizomov “Umumiy farmakologiya va retseptura” Toshkent. Ilm ziyo. 2007 yil
2. Sayfuddin Faxriddin o’g’li “Farmakologiya bilan retseptura” Toshkent, meditsina, 1996 yil
3. S.S.Azizova “Farmakologiya” Toshkent. 1994
4. N.A.Musayeva, X.X. Xolmatov “Farmakologiya asoslari” Toshkent 2012 yil
5. Zikirillo Solixo’jayev “Dori vositalari qo’llanmasi” 2015 yil
6. Sayfuddin Faxriddin o’g’li “Umumiy retseptura” Toshkent 2006 yil
7. “Hammabop tibbiyot qo’llanmasi” Toshkent 2006 yil

E- Conference Series

Open Access | Peer Reviewed | Conference Proceedings

E- CONFERENCE
SERIES